

Perhekeskus tutuksi perheille!

Kuinka palveluiden kehittämisessä voidaan kuulla lapsia?

YHDESSÄ! ohjelma toteutti syksyn 2018 aikana yhdessä Perheet keskiöön -hankkeen ja Lastenkulttuurikeskus Lastun kanssa kolme **Perhekeskus tutuksi perheille** -iltaa. Illoissa haluttiin kuulla lasten näkemyksiä hyvän arjen edellytyksistä, sekä mitkä ovat lapsille tärkeitä paikkoja oman kunnan alueella ja millaisin keinoin he kehittäisivät olemassa olevia palveluita. Illat toteutettiin Lapinlahdella, Sonkajärvellä ja Keiteleellä ja iltoihin kutsuttiin mukaan kunnan omia toimijoita, järjestöjä ja perheitä.

Illat toteutettiin kuntien kirjastoissa ja Lapinlahdella lastenkulttuurikeskus Lastun tiloissa klo 17-19 välillä. Tiloihin rakennettiin 2 työskentelypistettä, ensimmäinen työpiste oli tutkimuskaverin tekoa varten ja toisella työpisteellä oli suurennos kunnan kartasta ja askarteluvälineitä sekä post-it lappuja ja yksi työntekijä lasten haastattelua varten.

Aluksi lapset saivat syventyä tekemään omaa *tutkimuskaveria*, jota varten Lastenkulttuurikeskus Lastu toi materiaalia, kuten vanhoja sukia ja hanskoja, vanua, ompelutarvikkeita, liimaa, nappeja sekä kankaita ja nauhoja. Myös vanhemmat ja toimijat saivat vapaat kädet luoda oman tutkimuskaverin esimerkiksi työpaikalle. Tutkimuskaverin valmistuttua lapset siirtyivät toiselle työskentelypisteelle, jossa työntekijä otti heidät ja tutkimuskaverit vastaan ja he alkoivat käydä keskustelua siitä, millaiset paikat omassa kunnassa ovat lapsille (ja tutkimuskavereille!) tärkeitä. Tärkeät paikat, kuten päiväkotia, koulu, esikoulu, leikkipuisto, perhekerho ja nuokkari leikattiin paperista ja sijoitettiin kartalle. Tämän jälkeen työntekijä haastatteli lapsia ja kyseli asioita, jotka kyseisessä paikassa tekevät lapsen iloiseksi ja kirjoitti ilonaiheita post-it lapuille ja liimasi paikan lähelle. Kehittämisaatuksia lapsilta kysyttiin kysymyksellä,

"jos olisit taikuri, millaisia asioita toivoisi esim. päiväkotiin lisää"

ja näitä ajatuksia kirjoitettiin erivärisille post-it lapuille ja liitettiin kyseiseen paikkaan kartalle.

Illoissa oli tarjolla myös iltapalaa osallistujille ja tietoa perhekeskustoimintamallista. Kunnan omien toimijoiden mukanaolo ilmensi LAPE ajattelua parhaimmillaan, toimijat ovat tavattavissa kohtaamispaikoissa ja matalalla kynnyksellä perheiden on mahdollista kysyä heitä askarruttavista asioista. Vaikka osallistujamäärä illoissa oli melko vähäinen, todettiin illan sapluuna toimivaksi. Lapset kertoivat tutkimuskaverin avulla monenlaisia tärkeitä asioita arjestaan. Tutkimuskaveri toimii hyvänä siltana ja apuvälineenä, kun haastattelijan oli mahdollista liittyä leikkiin ja kysellä asioita myös tutkimuskaverilta.

Yhdessä illassa mukana oli myös nuoria ja nuoret tuottivat monipuolisesti ajatuksia kunnan ja nuorisoin tilojen ja toiminnan kehittämisestä. Toimijoiden paikallaolo, yhteinen tekeminen kohtaamispaikassa ja nuorten kanssa keskustelu kunnan kartan äärellä mahdollistivat hyvän keskustelun ja toimijat saivat samalla suoraan palautetta ja kehittämisajatuksia kunnan toimintaan liittyen.

Halutessaan jokainen kunta voi hyödyntää Perhekeskus tutuksi perheille -illan konseptia esimerkiksi perheille suunnatuissa tapahtumissa tai muissa yhteyksissä, joissa lasten ja perheiden ääntä halutaan kuulla. Kerättyä tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisessa.

Jos kuntasi kiinnostuu illasta, mitä tarvitset?

- Suositeltavaa yhteistyö lastenkulttuurikeskusten ja Perheet keskiöön -hankkeen sekä kunnan omien kohtaamispaikkatoimijoiden kanssa.
- Pohdinta, missä tietoa kerätään? Perheitä, lapsia ja nuoria tavoittaa parhaiten jonkin tapahtuman yhteydessä tai päiväkotien/ koulujen tapahtumissa tai avoimissa kohtaamispaikoissa, kuten perhekahviloissa ja -kerhoissa tai nuorisotaloilla.
- Kunnan kartta suurennettuna, post -it lappuja ja kyniä.
- Tutkimuskaverin tekoon tarvittavat välineet (liimaa, saksia, sukkia, käsineitä, vanua, nappeja, nauhoja, kankaita ym.)
- 2 työskentelypistettä, joihin toimijat.
 - tutkimuskaverin tekoon (1-2 toimijaa, riippuen lasten lukumäärästä)
 - Kartta + haastattelu (1-2 toimijaa. Haastattelun on hyvä olla rauhallinen tilanne, max.2 lasta kerrallaan, jossa lapsen ja tutkimuskaverin kanssa jutteluun voi keskittyä.)
- Tiedottamisen perheille, mihin ja miksi tietoa kerätään, miten palautteet hyödynnetään.